

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 211. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381308574656/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Fisk, „ødelægges“ (om Sats), hvis Etym. og Oprindelse iøvrigt er ganske usikker. — Maaske er Meningen, at disse Munkestodderne holdt sig borte, hvis det var Fastetid; *till fisken* kunde da være et Slangudtryk for at holde Faste — eller muligvis en Afskriverfejl for *till fasten*.

S. 129 L. 27 f. *gaa och pille sig*] „pille af“; jfr. VSO. V. 94: *pille sig væk* i samme Betydning.

S. 129 L. 30. *at *dj]* Hs. *at j.*

S. 130 L. 1 f. *s. Povell]* jfr. 1. Kor. 9.11.

S. 130 L. 5. *fødes oc kleches]* tilføjet i en Lakune, vistnok af Skrивeren selv. *kleches* er utvivlsomt Fejl for *kledes*, der vel i Forlægget har været skrevet *klæhes* (svarende til Udtalen *klæ'es*); *h* er da opfattet som *ch*, jfr. Note til 122 L. 21 (*lachefogder*).

S. 130 L. 7—8. *hellers kom hellers fald paa]* ∴ *heller kom ellers fald paa*. Sammenbl. af *heller(s)* og *eller(s)* er alm. i Hs.

S. 130 L. 9 f. *det er iche arffuegodtz, som mand siger: naar tieneren døer osv.]* Præsterne havde jo deres Præstegaard forlenet paa Livstid, ikke som Arvegods — det er altsaa ikke noget „mand siger“, men et Faktum, og en Talemaade: „det er iche arffuegodtz“ ell. lign. kendes ikke. Muligvis foreligger her en ved Diktat fremkaldt Misforstaaelse, idet *ser* (udtalt *si'er*) er opfattet som *siger* (udtalt *si'er*); i nogle sydjydske Maal ligger Udtalen af de to Verber saa nær ved hinanden, at en Hørefejl er yderst sandsynlig. Ombyttes *siger* med *ser*, bliver Meningen: „det er ikke Arvegods, som man ser, naar Præsten dør, saa osv.“ Dog foreligger her vel snarere en (senere tabt) Talemaade om, at Præbender ikke er Arvegods.

S. 130 L. 13. *en bindning hulß]* „et Fag af Huset“, Kalk. I. 204^b L. 5.

S. 130 L. 19. *en affvend rette]* vist: „en Avn Retter“; jy. *avn (aan)* = Række (af Sædhobe i Høsten); jfr. Feilb. I. 36; Meningen er altsaa: „naar I sidder ved eders Bord, og Retterne staar foran jer i Rad og Geled, da osv.“ G og RT tolker: „og have en Ovn ret for eder“ (!).

S. 130 L. 27 ff. Med dette Kapitel kan jævnføres Palladius' senere Omtale af Helgendyrkelse i Skt. Peders Skib, foran III S. 89—90.

S. 131 L. 3 f. *den døde Iacob til Compostella]* d. e. *Santiago de Compostela*, et af de berømteste Valfartssteder; ogsaa Tavsen har — allerede 1528 — advaret mod Valfart hertil (Tavsens Småskr. S. 9).